

Oostvaarderse karpers

TEKST Marco Kraal
FOTOGRAFIE Raymond Hakkert

In de schitterende natuurfilm de Nieuwe Wildernis speelden ze al een bescheiden rol: de karpers die je overal in het water van de Oostvaarders Plassen kunt tegenkomen. Het zijn er niet alleen veel, ze blijken zelfs van groot belang voor het ecologisch functioneren van dit unieke gebied.

Boswachter Leo Smits met een tijdens het visserijkundig onderzoek gevangen schubkarper.

Wanneer je het bezoekerscentrum links passeert en via het wandelpad over de brug loopt, kun je ze niet missen: tientallen schubkarpers die geconditioneerd zijn op het geluid van wandelschoenen. Hopend op een stukje lunchpakket beginnen ze, wanneer je op de brug blijft stilstaan, direct luid te smakken. Wanneer je vervolgens wat brood in het water gooit, ziet het er binnen een mum van tijd zwart van de karpers. Ze zwemmen niet alleen in de plas naast het bezoekerscentrum. Alle sloten, vaarten en plassen in dit gebied staan letterlijk bol van de karper.

Onderzoek

Dat het er veel zijn blijkt uit het visserijkundig onderzoek dat in 2010 is uitgevoerd in opdracht van het waterschap Zuiderzeeland en Staatsbosbeheer. Omdat de Oostvaardersplassen een KRW-waterlichaam is dient de verantwoordelijke beheerder op grond van deze Europese richtlijn iedere zes jaar de visstand te bemonsteren. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de geschatte biomassa aan vis ruim 700 kilo per hectare bedraagt. Hiervan bestaat maar liefst 90 procent uit karper. Je kunt dus gerust stellen dat deze soort de dienst uitmaakt in dit gebied.

Natuurlijk bestand

Ondanks de grote hoeveelheid karper in dit natuurgebied is er nooit één uitgezet. Het is dus een natuurlijk bestand. De reden dat de karper het in dit gebied zo goed doet heeft te maken met de extreme milieuomstandigheden. De kleibodem is zeer voedselrijk en het water is ondiep en kent grote schommelingen in de waterstand en -temperatuur. En dan hebben we het nog niet eens over de 200.000 grauwe ganzen die in de zomer het water stevig bemesten. Een overlever als de karper profiteert hier zichtbaar van. Het betreffende onderzoek bewijst maar weer eens dat een water de visstand krijgt die het verdient, de ambitieuze KRW-doelen ten spijt. De Oostvaardersplassen, een uniek ecosysteem met grote natuurwaarden, tonen aan dat de KRW-doelen lang niet altijd realistisch zijn en in ieder geval maatwerk behoeven.

Voedselbron

Dat de karper in dit gebied een belangrijke ecologische rol vervult, blijkt uit de woorden van boswachter Leo Smits: "Wat betreft vissen zijn de karpers belangrijk voor het functioneren van de Oostvaardersplassen. Kleine karpertjes vormen

bijvoorbeeld een voorname voedselbron voor lepelaars en de tegenwoordig algemeen voorkomende grote zilverreiger. Grotere karpers staan op het menu van visarenden en niet te vergeten van onze magnifieke zeearenden." Terwijl we op de brug met verbazing kijken hoe een steeds groter wordende groep karpers om een broodkorst vecht, vertelt Leo dat ook vossen graag karpers eten: "Vooraf tijdens de paaitijd wanneer de vissen hun natuurlijke schuwheid verliezen, slaat de vos regelmatig zijn slag. Maar ook wanneer geïsoleerde poelen droog komen te staan worden de daarin aanwezige karpers door vossen opgegeten." De aanwezigheid van karper in deze geïsoleerde plasjes is voor Leo overigens een raadsel: "Natuurlijk kan kuit van karpers via vogelpoten in de poelen terecht komen, maar veel van deze wateren vallen jaarlijks droog en zitten het jaar erop weer vol met karpers die zeker meer dan een jaar oud zijn."

Na afscheid te hebben genomen houdt Leo mij nog even staande: "Nog vergeten, ook de vier tot vijf visotters die in de Oostvaardersplassen leven eten graag karper". **V**

Karper is de meest voorkomende vissoort in het water van de Oostvaarders Plassen.